

KGP.430.3.2024

Nr ewid. 80/2024/P/24/001/KGP

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2023 r.
w części 20 – Gospodarka
oraz wykonanie planu finansowego
Funduszu Rekompensat Pośrednich
Kosztów Emisji

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

p.o. Dyrektora Departamentu
Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Maciej Maciejewski
/podpisano elektronicznie/

Akceptuję:
Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Michał Jędrzejczyk
/podpisano elektronicznie/

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/
Warszawa, czerwiec 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	OCENA OGÓLNA	7
3.	WNIOSKI	9
4.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA	10
	4.1. DOCHODY BUDŻETOWE	10
	4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	10
	4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	19
5.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REKOMPENSAT POŚREDNICH KOSZTÓW EMISJI	20
	5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	20
	5.2. SPRAWOZDANIA	22
6.	INFORMACJE DODATKOWE	23
7.	ZAŁĄCZNIKI	24
	7.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA.....	24
	7.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA	25
	7.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU REKOMPENSAT POŚREDNICH KOSZTÓW EMISJI.....	26
	7.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA	27
	7.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA	28
	7.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA.....	30
	7.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA	31
	7.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REKOMPENSAT POŚREDNICH KOSZTÓW EMISJI.....	32
	7.9. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	36

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Dokonanie oceny wykonania budżetu państwa w 2023 r. w części 20 – Gospodarka pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta tej części budżetowej.

Zakres kontroli

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Jednostki kontrolowane

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Dysponentem części 20 – Gospodarka oraz Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji² w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. był Minister Rozwoju i Technologii.

Dział gospodarka obejmuje sprawy gospodarki, w tym konkurencyjności gospodarki, współpracy gospodarczej z zagranicą, oceny zgodności, miar i probiernictwa, własności przemysłowej, innowacyjności, działalności gospodarczej, w tym przedsiębiorczości i przemysłu, polityki zakupowej państwa, promocji gospodarki polskiej w kraju i za granicą oraz współpracy z organizacjami samorządu gospodarczego.

W ramach części 20 – Gospodarka finansowano zadania dotyczące:

- kształtowania warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej;
- podejmowania działań sprzyjających wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki polskiej;
- polityki przemysłowej; rozwoju przedsiębiorczości; rozwoju i wykorzystania energetyki prosumenckiej i rozproszonej; formułowania założeń współpracy gospodarczej z zagranicą; współpracy z organizacjami międzynarodowymi o charakterze gospodarczym oraz prowadzenia działań w zakresie kształtowania i realizacji zasad wymiany handlowej Unii Europejskiej z krajami trzecimi, w tym w szczególności w ramach wspólnej polityki handlowej Unii Europejskiej;
- promocji gospodarki, w tym wspierania rozwoju eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspierania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych;
- kontroli obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi;
- wprowadzania środków administrowania obrotem z zagranicą towarami i usługami, a także sprawy przywozu i wywozu technologii;
- udziału w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej w zakresie polityki gospodarczej;
- kształtowania i prowadzenia polityki kosmicznej, w tym na arenie międzynarodowej, w szczególności w ramach współpracy z Unią Europejską i Europejską Agencją Kosmiczną.

Minister właściwy do spraw gospodarki sprawował nadzór nad Prezesem Głównego Urzędu Miar i Prezesem Urzędu Zamówień Publicznych oraz nad działalnością Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto jednostką nadzorowaną przez Ministra było Polskie Centrum Akredytacji. Ministrowi właściwemu do spraw gospodarki podlegał Urząd Dozoru Technicznego, Polska Agencja Kosmiczna, a także wydział/zespoły w stałych przedstawicielstwach Rzeczypospolitej Polskiej przy organizacjach międzynarodowych za granicą.

W części 20 – Gospodarka:

- dochody budżetu państwa zaplanowano³ w kwocie 44 634,0 tys. zł i zrealizowano w kwocie 82 394,0 tys. zł, co stanowiło 184,6% planu oraz 0,01% ogółu dochodów budżetu państwa;
- wydatki budżetu państwa zaplanowano (po zmianach) w kwocie 1 403 622,1 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 1 256 784,6 tys. zł (w tym 1 088 157,0 tys. zł wydatki dysponenta części oraz 168 627,6 tys. zł

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej ufp.

² Dalej: FRPKE lub Fundusz.

³ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.).

wydatki dysponentów III stopnia w dziale 750 Administracja Publiczna), co stanowiło 89,5% planu po zmianach⁴ oraz 0,19% ogółu wydatków budżetu państwa;

- wydatki budżetu środków europejskich zaplanowano (po zmianach) w kwocie 50 363,0 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 39 942,1 tys. zł (79,3%), co stanowiło 0,05% ogółu wydatków budżetu środków europejskich.

W 2023 r. ustanowiono następujących dysponentów III stopnia:

- Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii⁵,
- czterech kierowników wydziału lub zespołu w stałych przedstawicielstwach RP przy organizacjach międzynarodowych za granicą:
 - o Wydziału Ekonomiczno-Handlowego w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej w Brukseli,
 - o Zespołu do spraw UNIDO (Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju Przemysłowego) w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Wiedniu,
 - o Zespołu ministra właściwego do spraw gospodarki w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) z siedzibą w Paryżu,
 - o Zespołu Stałego Przedstawiciela RP przy WTO (Światowa Organizacja Handlu) w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych i Organizacji Międzynarodowych w Genewie,
- Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Dochody i wydatki jednostek funkcjonujących w ramach części 20 – Gospodarka oraz procentowy udział wydatków tych jednostek w zrealizowanych wydatkach w części przedstawiono w załączniku nr 7.1. do niniejszej *Informacji*.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶.

Państwowy fundusz celowy – Fundusz Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji został utworzony na podstawie art. 29 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych⁷. Celem wsparcia przedsiębiorców (rekompensat) z FRPKE jest utrzymanie konkurencyjności przemysłów energochłonnych z uwagi na ryzyko zjawiska tzw. ucieczki emisji (przenoszenia działalności poza Unię Europejską przez firmy dla uniknięcia ostrzejszych norm). Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw gospodarki, odpowiedzialny za coroczną wypłatę rekompensat. Wysokość rekompensat do wypłaty ustala Prezes Urzędu Regulacji Energetyki⁸ po rozpatrzeniu wniosków przedsiębiorców. Od 12 października 2022 r.⁹ środki FRPKE mogły być także przeznaczone na wypłaty wsparcia przedsiębiorców w ramach przyjętych przez Radę Ministrów programów: Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r. i Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r. oraz na koszty poniesione przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹⁰ – operatora ww. programów pomocy.

Cel kontroli

Dokonanie oceny wykonania w 2023 r. planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta funduszu.

Zakres kontroli

- planowanie i realizacja przychodów Funduszu,

⁴ Dane liczbowe według sprawozdania Rb-28.

⁵ Dalej: Ministerstwo lub MRiT.

⁶ Dz. U z 2022 r. poz. 623.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1393, ze zm.

⁸ Dalej: URE.

⁹ Wejście w życie ustawy z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022–2024 (Dz. U. poz. 2088).

¹⁰ Dalej: NFOŚiGW.

Zakres kontroli

- planowanie i wykonanie kosztów oraz analiza realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków Funduszu,
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzenia sprawozdań.

Jednostki kontrolowane

Fundusz Rekompensat
Pośrednich Kosztów
Emisji

Zgodnie z art. 4 i 3a ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu¹¹ środki FRPKE przeznaczone również na przekazanie wpłaty na rachunek Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na wypłaty i obsługę rekompensat dla przedsiębiorców oraz wykonanie zadań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹² związanych z wypłatą rekompensat.

W 2023 r. minister właściwy do spraw gospodarki ze środków z FRPKE realizował zadania: pomocy dla sektorów energochłonnych poprzez wypłaty rekompensat dla przedsiębiorstw, które pośrednio odczuły wzrost cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, przenoszonych w cenach energii elektrycznej; wypłaty pomocy związanej z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r. oraz 2023 r.; wpłaty na rachunki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i ZUS.

¹¹ Dz. U. poz. 2687.

¹² Dalej: ZUS.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie budżetu
państwa w 2023 r.
w części 20 – Gospodarka

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie planu
finansowego Funduszu
Rekompensat Pośrednich
Kosztów Emisji w 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 20 – Gospodarka przez Ministra Rozwoju i Technologii.

Wydatki z budżetu państwa (próba w kwocie 393 656,2 tys. zł) i z budżetu środków europejskich (próba w kwocie 2935,8 tys. zł) dokonano w sposób legalny i celowy.

Podstawą powyższych ocen było badanie m.in. próby dotacji udzielonych przez ministra właściwego do spraw gospodarki (89 185,2 tys. zł), rezerw celowych (kwota uruchomionych rezerw 458 904,8 tys. zł), 46 losowo wybranych zapisów księgowych dotyczących wydatków budżetu państwa na łączną kwotę 9370,7 tys. zł oraz wybranych celowo ośmiu wydatków w kwocie 2600,3 tys. zł (próba w kwocie 11 971,0 tys. zł¹³ stanowiła 8,1% ogółu wydatków budżetu państwa dysponenta III stopnia w części 20 – Gospodarka w kwocie 146 959,6 tys. zł), wydatków dysponenta III stopnia z budżetu środków europejskich (próba w kwocie 2935,8 tys. zł stanowiła 20,6% ogółu wydatków). W toku działań kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości, które nie wpłynęły na ocenę ogólną całości działań Ministra. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- opóźnień w zablokowaniu wydatków przeznaczonych na zakup wyposażenia serwerowni i serwerowni w miejscu zapasowym w kwocie 4347,9 tys. zł;
- nierzetelnego procedowania uruchomienia środków z rezerwy celowej na sfinansowanie umowy z Europejską Agencją Kosmiczną;
- nierzetelnego rozpatrywania przez Ministra aneksu do umowy dotacji podmiotowej zawartej z Polską Agencją Inwestycji i Handlu SA na kwotę 7000 tys. zł;
- nierzetelnego przeprowadzenia procesu weryfikacji wniosku Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej¹⁴ dotyczącego zwiększenia dotacji celowej na mocy aneksu nr 1, skutkującego udzieleniem dotacji w wysokości nadmiernej o 5000 tys. zł, która nie mogła być wykorzystana przez PAK w 2023 r. (ze względu na zbyt krótki okres na przeprowadzenie postępowań przetargowych);
- nierzetelności działania polegającej na zbyt późnym wszczęciu postępowania pn. *Przygotowanie i realizacja ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie (w tym w social mediach)*, czego skutkiem było skrócenie terminu składania ofert przez wykonawców, określonego w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁵.

Dysponent części prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu, o których mowa w art. 175 ust. 1 i 2 *ufp*.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta części 20 – Gospodarka i sprawozdań jednostkowych urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 20 – Gospodarka na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sporządzonych przez dysponenta części 20 – Gospodarka sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej

¹³ Wylosowane wydatki kwota 9370,7 tys. zł, dobór celowy cztery wydatki kwota 1680,0 tys. zł, dwie umowy zlecenia kwota 112,8 tys. zł, dwa wydatki na działania promocyjne kwota 807,5 tys. zł.

¹⁴ Dalej: PAK.

¹⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm. Dalej: upzp.

jednostki (dysponenta I i III stopnia) były zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta III stopnia. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kalkulację oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 20 – Gospodarka przedstawiono w załączniku nr 7.2. do niniejszej *Informacji*.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego FRPKE. W sposób prawidłowy gromadzono przychody i deponowano wolne środki pieniężne. Wydatki z FRPKE (zbadana próba w kwocie 2 791 095,8 tys. zł stanowiła 41,9% wydatków) dokonano w sposób legalny i celowy, na wypłatę rekompensat pieniężnych przedsiębiorcom z sektorów i podsektorów energochłonnych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań z wykonania planu finansowego FRPKE. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Zostały one sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kalkulację oceny ogólnej wykonania planu finansowego FRPKE przedstawiono w załączniku nr 7.3. do niniejszej *Informacji*.

3. WNIOSKI

Ministerstwo Rozwoju
i Technologii

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami związanymi z realizacją w 2023 r. budżetu w części 20 – Gospodarka oraz zadań Ministerstwa Rozwoju i Technologii Najwyższa Izba Kontroli przedstawia dwa wnioski o charakterze systemowym.

1. Dokonywanie pogłębionej analizy możliwości wykorzystania w roku budżetowym środków finansowych pozostających w dyspozycji dysponenta części 20 – Gospodarka na realizację wydatków wymagających przeprowadzenia procedury zamówień publicznych, w szczególności w drugim półroczu danego roku, w tym z udziałem wsparcia merytorycznego i koordynacji ze strony Biura Dyrektora Generalnego, w celu minimalizacji ryzyka zbyt późnego rozpoczęcia procedury dokonywania zakupu i w konsekwencji braku jej realizacji i wykorzystania środków.

Wyniki kontroli wykazały, że ze względu na zbyt późne przystąpienie do realizacji procedury realizacji zamówień publicznych Biuro Informatyki nie zdołało przeprowadzić zakupów niezbędnych dla utrzymania dostępności i ciągłości działania kluczowych systemów informatycznych i danych w nich przetwarzanych. Wskutek zbyt późnego wszczęcia przez Departament Rozwoju Inwestycji postępowania w sprawie ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej dokonano skrócenia terminu składania ofert przez wykonawców, określonego w art. 138 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. W dniu 20 października 2023 r. przekazane zostały Polskiej Agencji Kosmicznej dodatkowe środki dotacji, w tym na zakupy majątkowe. Prezes PAK poinformował, iż agencja nie będzie wnioskować o przekazanie ostatnich dwóch transzy w łącznej wysokości 5000 tys. zł, gdyż termin przekazania środków uniemożliwił wszczęcie postępowań przetargowych, których termin realizacji byłby adekwatny do przedmiotu poszczególnych zamówień.

2. Niezwłoczne publikowanie wyników kontroli przeprowadzonych przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii w celu wykonania obowiązku wynikającego z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹⁶.

W MRiT w 2023 r. i I kwartale 2024 r. nie opublikowano niezwłocznie w BIP wyników sześciu kontroli planowanych przeprowadzonych przez Departament Kontroli i Audytu Ministerstwa. M.in. nie opublikowano wyników kontroli z 8 lutego, 8 maja, 2 października i 23 listopada 2023 r., a także z 24 stycznia 2024 r. Dyrektor tego Departamentu do końca I kwartału 2024 r. nie przekazała wyników kontroli w celu ich publikacji w BIP. Dyrektor wyjaśniła m.in., że o przedłużającym się terminie publikacji zdecydowała potrzeba ochrony tajemnicy przedsiębiorcy (trzy kontrole) na podstawie art. 5 ust. 2 udip oraz otrzymanie informacji o realizacji zaleceń pokontrolnych w listopadzie 2023 r. i do końca lutego 2024 r. W ocenie NIK zasadą powinna być niezwłoczność publikacji. Zasada ta była stosowana w MRiT w 2022 r. Zdaniem NIK przywołany w wyjaśnieniach przepis art. 5 ust. 2 udip jest podstawą do wyłączenia z publikacji w BIP fragmentów wyników kontroli, a nie podstawą do rezygnacji z publikacji wyników kontroli. Również informacja o realizacji zaleceń pokontrolnych, stanowiąca odrębny dokument, może być opublikowana już obok wcześniej zamieszczonego dokumentu (wystąpienie pokontrolne, protokół). Oczekiwanie na otrzymanie informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych nie powinno być powodem do zwlekania z publikacją całości dokumentacji. Zaznaczyć należy, że niezwłocznie publikowano w BIP Ministerstwa wyniki kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w MRiT.

¹⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 902. Dalej: udip.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r., kontrola dochodów budżetowych w części 20 – Gospodarka została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na rok 2023 zaplanowano dochody w części 20 – Gospodarka w kwocie 44 634,0 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 82 394,0 tys. zł i były wyższe o 84,6% od wielkości planowanej i o 59% niższe od dochodów uzyskanych w 2022 r. Różnica między zaplanowaną a zrealizowaną kwotą dochodów wynikała głównie z wyższej niż planowana wpłaty zysku przez Urząd Dozoru Technicznego. Wpłata ta wyniosła 46 557,5 tys. zł (56,5% dochodów) i stanowiła główne źródło dochodów w części 20 w 2023 r. Dochody uzyskano także z wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu w kwocie 21 108,6 tys. zł (25,6% dochodów) oraz m. in. z wpływów z oprocentowania naliczanego od należności z tytułu udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA¹⁷ pomocy publicznej oraz odsetek bankowych od środków na rachunkach dotyczących umów dotacyjnych w kwocie 4839,7 tys. zł (5,9% zrealizowanych dochodów).

Na koniec 2023 r. należności pozostałe do zapłaty w części 20 – Gospodarka, wykazane w sprawozdaniu Rb-27, wyniosły 111 742,2 tys. zł i były wyższe od należności pozostałych do zapłaty na koniec 2022 r. o 47 835,8 tys. zł, tj. o 42,8%. Kwotę 53 902,9 tys. zł, tj. 48,2%, stanowiły przede wszystkim ujęte w księgach rachunkowych Ministerstwa należności z tytułu udzielonej pomocy przedsiębiorcom na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 2020 r. o udzieleniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców zgodnie z otrzymanymi decyzjami wydawanymi przez ARP SA.

Zaległości netto na koniec 2023 r. wyniosły 107 867,1 tys. zł i były wyższe od zaległości netto na koniec 2022 r. o 47 364,2 tys. zł, tj. o 43,9%. Wzrost zaległości wynikał przede wszystkim z ujęcia w księgach rachunkowych MRiT należności z tytułu zwrotu pomocy udzielonej przedsiębiorcom na podstawie decyzji ARP SA, których termin zapłaty już upłynął (49,9% zaległości netto).

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów w części 20 zawarto w załączniku nr 7.4. do niniejszej *Informacji*.

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W ustawie budżetowej na rok 2023 ustalono wydatki budżetu państwa w części 20 – Gospodarka w kwocie 944 704,0 tys. zł. W trakcie roku limit wydatków został zwiększony per saldo o 458 918,1 tys. zł do kwoty 1 403 622,1 tys. zł. Wydatki zostały zrealizowane w kwocie 1 256 784,6 tys. zł, co stanowiło 89,5% planu po zmianach. O niższym niż planowano wykonaniu wydatków po zmianach zdecydowało głównie niewykorzystanie części środków z rezerw celowych (48 276,7 tys. zł), zablokowanie części wydatków majątkowych (39 607,2 tys. zł), nieprzekazanie dotacji podmiotowej dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (15 668,0 tys. zł), a także zwrot dotacji po 31 grudnia 2023 r. w kwocie 12 028,8 tys. zł przez ARP SA.

Według grup ekonomicznych największe były wydatki bieżące, które zrealizowano w kwocie 719 240,6 tys. zł (98,3% planu po zmianach). Wydatki w pozostałych grupach wyniosły:

1. Wydatki majątkowe w kwocie 318 431,9 tys. zł (87,9% planu). Plan po zmianach na 2023 rok wynoszący 362 337,0 tys. zł obejmował również wydatki zablokowane w wysokości 39 607,2 tys. zł. Z uwzględnieniem tego faktu wykonanie wyniosłoby 98,8%.

¹⁷ Dalej: ARP SA.

2. Dotacje w kwocie 197 838,3 tys. zł (69,3% planu). Niższe wykonanie dotacji wynikało głównie z powodu przekazania Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości pod nadzór Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, a co za tym idzie braku realizacji dotacji podmiotowej w ramach limitu budżetu części 20, niższego wykorzystania dotacji na udzielanie pomocy publicznej w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorców oraz *Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030*.
3. Współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w kwocie 16 328,5 tys. zł (90,9% planu). Plan po zmianach na 2023 rok wynoszący 17 962,1 tys. zł, obejmował również wydatki zablokowane w wysokości 378,0 tys. zł. Z uwzględnieniem kwoty blokad wykonanie wyniosłoby 93,0%.
4. Świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 4945,3 tys. zł (82,2% planu). Niepełne wykonanie wynikało głównie z braku potrzeby wykorzystania części utworzonej w planie placówek zagranicznych rezerwy środków na różnice kursowe przy przeliczaniu na koniec roku wydatków z tytułu dodatków służby zagranicznej.

Dysponent części 20 – Gospodarka w 2023 r. nie dokonywał wpłat na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

Realizując wniosek pokontrolny sformułowany po kontroli *Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 20 – Gospodarka oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji*¹⁸ dotyczący kontynuowania działań edukacyjnych pracowników Ministerstwa w zakresie przepisów regulujących proces zakupów i realizacji umów zawartych w wyniku zamówień, w 2023 r. w Ministerstwie zorganizowano trzy szkolenia, w których wzięło udział 98 pracowników. Ustalenia kontroli w MRiT dotyczące wykonania budżetu państwa w 2023 r. dotyczące zadań: przygotowania i wszczęcia postępowania zakupu systemu firewall, urządzeń sieciowych, urządzeń serwerowych oraz kampanii informacyjno-promocyjnej Brand potwierdzają aktualność wniosku pokontrolnego sformułowanego przez NIK po ubiegłorocznej kontroli wykonania budżetu państwa.

Zrealizowane zadania

Celem priorytetowym działalności finansowanej z części 20 – Gospodarka przyjętym w budżecie państwa w układzie zadaniowym do realizacji w 2023 r. był, tak jak i w roku poprzednim, wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki realizowany w ramach pięciu podzadań zadania 6.1 *Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*. Mierniki w planie działalności były tożsame z miernikami budżetu zadaniowego. Dla tak określonego zadania przyjęto dwa mierniki:

- produktywność siły roboczej (w %). Wielkość docelową miernika określono na nie mniej niż 3%. Osiągnięto szacunkowo około 2,3%¹⁹. O niższym wykonaniu planowanych wydatków i miernika zdecydowały: niższa niż szacowano aktywność w otoczeniu polskiej gospodarki wpływająca na wolniejszy wzrost polskiego PKB, inflacja i niepewność spowodowana wojną w Ukrainie, a także polityka monetarna podejmowana w odpowiedzi na pierwszy z wymienionych czynników.
- PKB per capita (w relacji do UE-27) z miernikiem wyrażonym w %. Wielkość docelową miernika określono na nie mniej niż 75%. Osiągnięto 77,5%.

Na realizację celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki przeznaczono ogółem kwotę 1 149 562 tys. zł z BP i BŚE, tj. 88,8% planu w układzie zadaniowym w kwocie 1 294 854,4 tys. zł.

Na realizację celu związanego z wycofaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski na dotacje celowe dla gmin przekazano z BP kwotę 1964 tys. zł. Przyjęty dla tego celu miernik – poziom aktualizacji przez jednostki samorządu terytorialnego danych w Bazie Azbestowej wyrażony w % planowano w wielkości 80%, a wykonano w 87%. Aktualność danych w tej bazie pozwala MRiT uzyskać rzetelne informacje m.in. o unieszkodliwionych oraz pozostałych do unieszkodliwienia odpadach azbestowych.

Rezerwy celowe

Nie korzystano ze środków rezerwy ogólnej. W 2023 r. limit wydatków budżetu państwa w części 20 – Gospodarka zwiększono ze środków rezerw celowych o kwotę 458 904,8 tys. zł. Celem zwiększenia limitu wydatków było sfinansowanie m.in. realizacji misji technologiczno-naukowej Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) z udziałem polskiego astronauty (292 500,0 tys. zł) oraz udzielenie dotacji celowych dla Polskiej Agencji Kosmicznej w związku z realizacją Krajowego Programu Kosmicznego – działania

¹⁸ Wystąpienie pokontrolne z 24 kwietnia 2023 r. nr KGP.410.001.01.2023.

¹⁹ Dane mogą być uaktualnione w 2024 r.

Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023 – 2027 (15 400 tys. zł). Środki z rezerw przeznaczono także na dotację dla ARP SA, która udzielała pomocy finansowej przedsiębiorcom w trudnej sytuacji ekonomicznej podejmującym działania restrukturyzacyjne (120 000 tys. zł). Środkami z rezerw sfinansowano również realizację programu wieloletniego pn. Udział Rzeczypospolitej Polskiej w Światowej Wystawie EXPO 2025 w Osace, Kansai w Japonii, w latach 2023-2026 w ramach dotacji dla Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu SA (16 500 tys. zł).

Środki z rezerw wykorzystano w kwocie 410 628,1 tys. zł (89,5%). Brak pełnego wykorzystania środków z rezerw celowych wynikał m. in. z wypłacenia wynagrodzeń osobowych i dodatków na poziomie niższym niż planowano (co spowodowane było nieobecnościami pracowników), realizacji szkoleń dla przedsiębiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw z użyciem mniejszych kwot niż pierwotnie założono, uzyskaniem od wykonawców ofert na wykonanie zadań w kwotach niższych niż szacowano. Na niepełne wykorzystanie przyznanych rezerw wpłynęła również rezygnacja PAK z otrzymania czwartej i piątej transzy dotacji celowej, co PAK uzasadniła unieważnieniem niektórych postępowań ze względu na brak złożonych ofert oraz zbyt krótkim terminem na zrealizowanie w 2023 r. pozostałych planowanych postępowań przetargowych.

Ministerstwo w jednym przypadku wystąpiło do Ministra Finansów z wnioskiem o korektę decyzji przyznającej wsparcie. W przypadku pozostałych środków które nie zostały w pełni wykorzystane nie występowało o korekty, ponieważ do dnia, do którego wprowadzenie korekty do decyzji było możliwe, nie wystąpiły jeszcze okoliczności wskazujące na nadmiar środków lub oszczędności na realizowanych zadaniach.

Szczegółową kontrolą objęto pięć wybranych celowo rezerw uruchomionych w łącznej kwocie 304 367,1 tys. zł (66,3% środków przekazanych z rezerw celowych budżetu państwa), z przeznaczeniem na sfinansowanie:

- misji technologiczno-naukowej ESA z udziałem polskiego astronauty na Międzynarodową Stację Kosmiczną (dwie rezerwy na łączną kwotę 292 500,0 tys. zł),
- dotacji celowej dla PAK w związku z realizacją Krajowego Programu Kosmicznego (10 000 tys. zł),
- zadań wynikających z Polityki zakupowej państwa, przyjętej uchwałą nr 6 Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r. (1135 tys. zł),
- kosztów realizacji zadań w zakresie wspierania eksportu, które na podstawie art. 15 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, od dnia 10 listopada 2022 r. realizowane były przez MRiT (732,1 tys. zł).

Szczegółowym badaniem objęto również trzy wybrane celowo decyzje wprowadzające zmiany do budżetu środków europejskich w łącznej kwocie 1631,2 tys. zł. Środki z tych rezerw przeznaczono na sfinansowanie realizacji projektu pn. „TRACKER 2.0” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Celem projektu było m.in. poprawienie funkcjonalności istniejących usług publicznych poprzez stworzenie nowego internetowego publicznego rejestru zezwoleń na obrót towarami wrażliwymi.

Kontrola wybranej próby wykorzystania środków pochodzących z rezerw celowych nie wykazała nieprawidłowości w wydatkowaniu tych środków.

Minister Rozwoju i Technologii podpisał w dniu 4 sierpnia 2023 r. umowę z ESA, na realizację misji technologiczno-naukowej na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej z udziałem polskiego astronauty, która to umowa zobowiązywała stronę polską do pokrycia całkowitych kosztów tej misji. Środki finansowe przyznane na ten cel zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Jednakże w ocenie NIK procedura uruchomienia środków z rezerw celowych budżetu państwa na realizację umowy z ESA była realizowana nierzetelnie i w sposób opieszwały.

Wniosek o wydanie decyzji budżetowych zwiększających plan finansowy Ministerstwa o środki pozyskane z rezerw został skierowany do Ministerstwa Finansów²⁰ w dniu 7 sierpnia 2023 r., tj. po podpisaniu umowy z ESA oraz po sześciu dniach roboczych (10 kalendarzowych) od powzięcia informacji o zapewnieniu środków w budżecie. Powyższe w ocenie NIK było działaniem opieszłym i nierzetelnym, a procedura wydania decyzji budżetowych powinna zostać podjęta bez zbędnej zwłoki.

Odpowiedzialność za opieszałość w procedowaniu decyzji o uruchomieniu środków z rezerw celowych ponosi Dyrektor nadzorujący pracę Departamentu Budżetu i Finansów (DBF). W zakresie zadań tego

²⁰ Dalej: MF.

Departamentu było procedowanie zmian planu finansowego Ministerstwa, a w szczególności przygotowywanie wniosków do właściwych organów oraz przygotowywanie zamian w Planie finansowym na rok 2023 Ministra Rozwoju i Technologii odnośnie do wydatków części 20 – Gospodarka. Dyrektor²¹ DBF wyjaśniła, iż wniosek o wydanie decyzji budżetowych został złożony do MF 7 sierpnia 2023 r., tj. w dniu, w którym otrzymano pismo MF informujące o wygospodarowaniu w budżecie państwa środków na sfinansowanie umowy z ESA, które to pismo stanowiło załącznik do wniosków o wydanie decyzji o uruchomieniu środków z rezerw. W ocenie NIK powyższe wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż informację o konieczności uruchomienia procedur niezbędnych dla zapewnienia finansowania umowy z ESA DBF otrzymał w dniu 26 lipca 2023 r., a informację o przeznaczeniu w budżecie państwa środków na ten cel DBF uzyskał już w trakcie posiedzenia komisji sejmowej w dniu 28 lipca 2023 r.

Ponadto projekt umowy z ESA nie został skierowany do Biura Dyrektora Generalnego i nie został on parafowany przez głównego księgowego w celu potwierdzenia zabezpieczenia środków na jej realizację. Wobec powyższego nie zapewniono określonej wewnętrznymi przepisami ścieżki obiegu dokumentów. Tym samym do podpisu Ministra skierowano umowę z ESA, na realizację której zabezpieczono w budżecie państwa stosowne środki, jednakże przed jej podpisaniem nie dopełniono obowiązku dokonania stosownych zmian w planie finansowym Ministerstwa. Według Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej (DIP)²² projekt przedmiotowej umowy nie wymagał uzyskania parafy ani głównej księgowej ani Biura Dyrektora Generalnego. Dyrektor wyjaśniła, że do umowy nie miały zastosowania przepisy upzp i wobec powyższego zarządzenie nr 25 Dyrektora Generalnego które określało wyżej opisaną ścieżkę obiegu dokumentów nie miało zastosowania w tym przypadku. Dyrektor wyjaśniła również, że realizacja misji astronautycznej była zadaniem niebędącym we właściwości Dyrektora Generalnego i wobec powyższego nie miały zastosowania postanowienia procedury wymagające parafy Biura Dyrektora Generalnego. NIK wskazuje, że zarządzenie nr 25 Dyrektora Generalnego w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii określa nie tylko procedury postępowania dla umów i wydatków objętych upzp, ale również dla dokonywania zakupów i zawierania umów w sprawach, do których nie stosuje się przepisów tej ustawy, w tym m.in. dla opłacania składek do organizacji międzynarodowych. Tym samym zarządzenie to określa również procedury dla podpisania umowy z ESA. NIK podkreśla również, że (poza ww. zarządzeniem nr 25) obowiązek skierowania przedmiotowej umowy z ESA do głównej księgowej MRiT i Biura Dyrektora Generalnego określały także przepisy zarządzenia nr 20 Dyrektora Generalnego z dnia 10 października 2022 r. w sprawie instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. Wobec powyższego wyjaśnienia Dyrektor DIP nie zasługiwały na uwzględnienie.

Blokady wydatków budżetu państwa (BP) i budżetu środków europejskich (BŚE) w części 20 – Gospodarka

W 2023 r. na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 upf Minister Rozwoju i Technologii podjął łącznie 21 decyzji o blokadzie środków planowanych na wydatki na łączną kwotę 113 990,0 tys. zł. W tym 19 blokad na kwotę 107 760,2 tys. zł dotyczyło wydatków budżetu państwa, a dwie blokady na kwotę 6229,8 tys. zł dotyczyły wydatków budżetu środków europejskich. Nie wystąpiły przypadki blokowania wydatków w trybie określonym art. 179 upf. Szczegółowym badaniem objęto dwie decyzje dobrane w sposób celowy²³, w wyniku których zablokowano wydatki w łącznej kwocie 52 437,1 tys. zł (46% kwoty zablokowanych wydatków). NIK oceniła, że dysponent części z opóźnieniem zablokował wydatki przeznaczone na zakup wyposażenia serwerowni i serwerowni w miejscu zapasowym w kwocie 4347,9 tys. zł. Opóźnienia wyniosły od 92 do 62 dni dla poszczególnych elementów zaplanowanych do zakupu. Badanie próby pozostałych decyzji blokujących wydatki nie wykazało nieprawidłowości.

Wydatki na dotacje

Wydatki na dotacje wykonane w kwocie 197 838,3 tys. zł przeznaczono m.in. na zadania:

- promocji gospodarki, w tym wspierania rozwoju eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspierania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych realizowane przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu SA²⁴ oraz organizacje przedsiębiorców (83 847,1 tys. zł),

²¹ Pismo z dnia 25 marca 2024 r. nr DBF-I.0810.18.2024.

²² Pismo znak DIP-VIII.810.3.2024 z dnia 3 kwietnia 2024 r.

²³ Decyzje wybrano na podstawie osądu kontrolera i przeprowadzonej analizy ryzyka uwzględniającej m. in. terminy oraz kwoty dokonanych blokad.

²⁴ Dalej: PAIH.

- sprzyjające wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności polskiej gospodarki realizowane na rzecz przedsiębiorców przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i Fundację Platforma Przemysłu Przyszłości 4.0 (15 304,8 tys. zł),
- związane ze wzrostem innowacyjności polskiej gospodarki i polityki kosmicznej w ramach realizacji celów z Polskiej Strategii Kosmicznej, Krajowego Programu Kosmicznego oraz działalności Polskiej Agencji Kosmicznej (24 400,8 tys. zł),
- sprzyjające utrzymaniu konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez udzielanie pomocy publicznej w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorców przez ARP SA (66 620,2 tys. zł),
- wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez wsparcie przedsiębiorców w Programie wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030 (6040,9 tys. zł).

Objęte badaniem wydatki 2023 r. na dotacje (uwzględniające zwroty dotacji) wyniosły 89 185,2 tys. zł (17,2% wydatków na dotacje i 7,1% wydatków budżetu w części 20). Szczegółową kontrolą objęto trzy dotacje udzielone (wypłacone w łącznej kwocie 93 000,0 tys. zł) przez dysponenta części 20 – Gospodarka na:

- dotację podmiotową dla PAIH, na dofinansowanie działalności bieżącej związanej z realizacją zadań Agencji, w kwocie 44 378,7 tys. zł,
- dotację celową na sfinansowanie działalności PAIH w zakresie wspierania w 2023 r. rozwoju gospodarczego Polski poprzez działania zwiększające napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz promocję gospodarki w kwocie, 29 621,3 tys. zł.
- dotację celową udzieloną Polskiej Agencji Kosmicznej na łączną kwotę 24 000 tys. zł (przekazano środki w łącznej kwocie 19 000 tys. zł.)

Kontrola prawidłowości wydatkowania i sprawowania przez Ministra nadzoru nad wydatkowaniem środków dotacji wykazała dwie nieprawidłowości:

1. W odniesieniu do dotacji podmiotowej dla PAIH NIK stwierdziła brak rzetelności w prowadzeniu procedury zwiększenia dotacji na etapie podpisywania aneksu do umowy dotacyjnej. Z wnioskowanej przez PAIH i otrzymanej kwoty 7000 tys. zł kwota 4311 tys. zł przeznaczona była na podwyższenie środków na wynagrodzenia z pochodnymi. W trakcie rozpatrywania wniosku PAIH o zwiększenie dotacji właściwy merytorycznie departament (DRI²⁵) wskazywał na braki merytoryczne uzasadnienia wniosku oraz wyrażał zastrzeżenia co do spójności przekazywanych danych w tym wniosku. Pomimo tego faktu doszło do podpisania aneksu nr 1²⁶ zwiększającego dotację podmiotową dla Agencji²⁷ o łączną kwotę 7000 tys. zł. PAIH otrzymała w 2023 r. dwie dotacje: podmiotową – na dofinansowanie działalności bieżącej związanej z realizacją zadań Agencji, w kwocie 37 378,7 tys. zł (przed zwiększeniem kwoty dotacji na mocy aneksu nr 1), oraz dotację celową udzieloną na merytoryczną działalność, polegającą na realizacji promocji polskiej gospodarki²⁸ w kwocie 29 626,3 tys. zł. NIK jako niecelowe ocenia dokonane de facto przeniesienie środków przewidywanych pierwotnie na dotację celową, przeznaczonych na merytoryczną działalność, polegającą na realizacji promocji polskiej gospodarki i następnie przeznaczenie ich na sfinansowanie dotacji podmiotowej, w większości na zwiększenie wynagrodzeń pracowników. Kwota 7000 tys. zł była to bowiem kwota, o którą na początku 2023 r. zmniejszone zostały środki dotacji celowej dla PAIH, stosownie do złożonej na prośbę Ministerstwa Finansów przez MRiT propozycji zmniejszenia o 5% wydatków ujętych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2023. NIK wskazała ponadto, że złożone przez Agencję sprawozdanie z wykonania środków dotacji w III kwartale wskazywało jednoznacznie na wadliwość dysponowania przez PAIH środkami przeznaczonymi na wypłatę wynagrodzeń wraz z pochodnymi, czego dowodzi fakt, że do dyspozycji Prezesa PAIH pozostawało na IV kwartał 2023 r. jedynie 11% środków przeznaczonych na wypłatę wynagrodzeń zaplanowanych na 2023 r. Roczne sprawozdanie PAIH z wykonania środków dotacji do czasu zakończenia czynności kontrolnych nie zostało zaakceptowane, termin akceptacji sprawozdania upływa 1 maja 2024 r.
2. Nieprawidłowo pod względem rzetelności przeprowadzony został proces weryfikacji wniosku Prezesa PAK w zakresie dokonania zwiększenia dotacji celowej, na mocy aneksu nr 1, o kwotę 10 000 tys. zł, tj. do kwoty 24 000 tys. zł. Krytyczna ocena dotyczyła procesu weryfikacji wniosku

²⁵ Departament Rozwoju Inwestycji.

²⁶ Aneks nr 1 z dnia 23 listopada 2023 r.

²⁷ Przyznana na podstawie umowy dotacji nr II/35/P/50005/2580/23/DRI podpisanej 30 czerwca 2023 r.

²⁸ W związku z art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o wykonywaniu zadań z zakresu promocji polskiej gospodarki przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna (Dz. U. z 2022 r. poz. 1985).

o udzielenie dotacji, z punktu widzenia możliwości realizacji przeprowadzenia stosownych postępowań przetargowych, w sytuacji gdy od podpisania aneksu w tej sprawie i transferu środków na rachunek PAK do końca roku budżetowego pozostało nieco ponad dwa miesiące. Podzielając pogląd Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej, że niezbędne było przeprowadzenie analiz pod względem zgodności w zakresie merytorycznym z dokumentem Krajowy Program Kosmiczny, w ocenie NIK konieczna była również analiza wysokości środków będących przedmiotem podwyższenia dotacji w kontekście czasu pozostałego do zakończenia roku budżetowego i realnych możliwości ich wykorzystania. W efekcie zaniechania dokonania takiej analizy, przyznanie części środków z rezerwy celowej było zbędne, czego potwierdzeniem jest fakt, że środki w kwocie 5000 tys. zł nie zostały przez PAK podjęte i wykorzystane (ze względu na zbyt krótki okres na przeprowadzenie postępowań przetargowych).

Realizacja wydatków przez dysponenta III stopnia

Badaniem szczegółowym wydatków objęto 54 pozapłacowe zapisy księgowe na kwotę ogółem 11 971,0 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych siedem wydatków w kwocie 5048,4 tys. zł. Zbadana próba (11 971 tys. zł) stanowiła 8,1% wydatków dysponenta i 0,95% wydatków w części. Metodą monetarną (MUS)²⁹ została wylosowana próba 46 pozapłacowych zapisów księgowych na kwotę ogółem 9370,7 tys. zł, w tym wskazane wyżej wydatki majątkowe. Analiza dokumentacji, obejmująca m.in. planowanie wydatków, zabezpieczenie środków na zakup oraz celowość ich poniesienia, nie wykazała nieprawidłowości. Dowody księgowe objęte badaniem spełniały wymogi formalne oraz były poprawnie opisane. Poniesione wydatki były celowe i zostały rzetelnie skalkulowane.

Wydatki bieżące na wynagrodzenia w części 20 i zatrudnienie

Wykonanie w 2023 r. środków na wynagrodzenia ogółem w części 20 (w ramach wszystkich typów statusu zatrudnienia) wyniosło 106 241,7 tys. zł i było wyższe o 8427,5 tys. zł (to jest o 7,9%) od wydatków wykonanych w 2022 r. (97 814,2 tys. zł). W 2023 r. nastąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia ogółem o 11 etatów (tj. o 1,4%) do poziomu 812 etatów, w porównaniu do 801 etatów w roku poprzednim. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 10 903,3 zł w 2023 r. i było wyższe o 727,0 zł (7,1%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2022 r. (10 176,3 zł).

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zatrudnienia i wynagrodzenia w części 20 zawarto w załączniku nr 7.6. do niniejszej *Informacji*.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe wyniosły 7577,6 tys. zł, tj. 54,7% kwoty planowanej po zmianach (13 854,4 tys. zł), i zostały zrealizowane w całości w dziale 750 Administracja publiczna. Były one ujęte w planie wydatków i zasadne z punktu widzenia zadań realizowanych przez MRiT. W trakcie roku zrezygnowano z trzech zadań (kwota 280,0 tys. zł). Zadania te dotyczyły wykonania w siedzibie Ministerstwa dźwigu osobowego, wentylacji sanitariatów oraz zakupów służących zabezpieczeniu informacji niejawnych. Do planu wprowadzono 11 zadań (kwota 5180,2 tys. zł) związanych m.in. z zaprojektowaniem, wdrożeniem i uruchomieniem systemu informatycznego wspierającego zarządzanie rozwojem polskiego eksportu, modernizacją oświetlenia elewacji budynku Ministerstwa, rozbudową serwerowni, modernizacją instalacji elektrycznej zapewniającej zasilanie awaryjne urządzeń teleinformatycznych, zakupem serwera do telewizyjnego systemu dozorowego oraz urządzenia rentgenowskiego do prześwietlania bagażu, a także uruchomieniem strony internetowej smart.gov.pl. Z 17 zadań 14 wykonano w pełnym zakresie, a trzy zrealizowano częściowo. W tym dokończono realizację zadań rozpoczętych w 2022 r. O niższym wykonaniu wydatków zdecydowały głównie przedłużające się procedury przetargowe rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej, w szczególności związane z zakupami wyposażenia serwerowni oraz serwerowni w miejscu zapasowym (plan 5667,2 tys. zł, wykonanie 1152,1 tys. zł). W efekcie realizację tych zadań przesunięto na 2024 r.

Zamówienia publiczne

Szczegółową analizą objęto trzy wybrane celowo postępowania o udzielenie zamówień publicznych³⁰, w tym jedno przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego i dwa zamówienia, do udzielenia których nie zastosowano upzp:

²⁹ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem. Z ang. Monetary Unit Sampling – MUS.

³⁰ Próba objęła trzy umowy na promocję lub reklamę, z czego dwie umowy zostały wybrane w ramach badania wydatków na działania promocyjne i reklamowe.

- 1) Zamówienie związane z prowadzonym postępowaniem w trybie przetargu nieograniczonego dotyczące *Przygotowania i realizacji ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie (w tym w social mediach)*. Wartość udzielonego zamówienia wynosiła 676,5 tys. zł brutto – całość sfinansowano z budżetu środków europejskich (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój).
- 2) Zamówienie, do którego nie zastosowano upzp z uwagi na wartość zamówienia, tj. w oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 1 upzp, dotyczące *Zakupu czasu reklamowego w sieci kin studyjnych na emisję spotu informacyjno-edukacyjnego promującego udział polskich firm w międzynarodowych programach kosmicznych* o wartości udzielonego zamówienia 157,5 tys. zł brutto.
- 3) Zamówienie, do którego nie zastosowano upzp na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 i 5 upzp³¹ dotyczące *Zakupu czasu antenowego potrzebnego do emisji audycji telewizyjnej pt. „Wielki Test o kosmosie”, transmitowanej na żywo ze studia TVP1* o wartości udzielonego zamówienia 650,0 tys. zł brutto.

Wszystkie wydatki związane z powyższymi zamówieniami zostały zrealizowane w całości w 2023 r.

W przypadku zamówienia publicznego udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego (676,5 tys. zł brutto) stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wszczęciu postępowania z opóźnieniem w stosunku do harmonogramu kamieni milowych określonych w projekcie "Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand". Powyższe działanie spowodowało konieczność skrócenia przez Zamawiającego terminu składania ofert przez wykonawców oraz skrócenia terminu realizacji umowy zawartej z wybranym wykonawcą. Zamawiający skorzystał z możliwości skrócenia terminu składania ofert do 15 dni na podstawie art. 138 ust. 2 pkt 2 upzp, uzasadniając pilną potrzebę udzielenia zamówienia koniecznością wywiązania się ze zobowiązań wynikających z realizacji projektu, którego rozliczenie powinno nastąpić do końca 2023 r.

W pozostałym zakresie działania Ministerstwa były zgodne z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych.

W przypadku zamówień udzielonych bez zastosowania upzp w łącznej kwocie 807,5 tys. zł nie zidentyfikowano nieprawidłowości. Zakupów dokonano zgodnie z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych, a ich realizacja odbyła się zgodnie z treścią umów zawartych z wykonawcami.

Wydatki na działania promocyjne i reklamowe

W Ministerstwie zadania z zakresu promocji i reklamy realizowane były przez Biuro Komunikacji³², Departament Gospodarki Cyfrowej³³, Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej³⁴ oraz Departament Rozwoju Inwestycji³⁵, których prace podlegały nadzorowi Ministra. Przydział zadań i nadzór wynikały z regulaminów organizacyjnych i zakresów działań³⁶ wyżej wymienionych komórek organizacyjnych. W 2023 r. działania realizowane przez BK podlegały koordynacji i nadzorowi bezpośrednio przez Ministra Rozwoju i Technologii. Ponadto działania promocyjne realizowane przez Biuro na rzecz innych komórek organizacyjnych, na każdym etapie były uzgadniane z komórkami organizacyjnymi i w tym zakresie podlegały koordynacji właściwego członka kierownictwa MRiT. Natomiast działania realizowane bezpośrednio przez inne komórki organizacyjne podlegały nadzorowi właściwego członka kierownictwa Ministerstwa.

Podstawę działań z zakresu promocji i reklamy stanowił plan działalności Ministra na rok 2023, sporządzony zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 września 2010 r. w sprawie planu*

³¹ Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, których przedmiotem:

- jest nabycie audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, produkcja lub koprodukcja, jeżeli są przeznaczone na potrzeby świadczenia audiowizualnych usług medialnych lub radiowych usług medialnych – udzielanych przez dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych;
- jest zakup czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych.

³² Dalej: BK lub Biuro.

³³ Dalej: DGC.

³⁴ Dalej: DHM.

³⁵ Dalej: DRI.

³⁶ Wewnętrzny regulamin organizacyjny BK z 11 sierpnia 2022 r., 16 stycznia 2023 r. i 14 lutego 2023 r., DGC z 23 lutego 2023 r. i 25 marca 2023 r., DHM z 5 grudnia 2022 r. i 25 lipca 2023 r., DRI z 8 marca 2022 r., 22 lutego 2023 r. i 17 sierpnia 2023 r.

*działalności i sprawozdania z jego wykonania*³⁷ na podstawie art. 70 ufp³⁸, oraz projekty i programy realizowane w ramach właściwości Ministra. Ponadto BK występowało do komórek organizacyjnych Ministerstwa o podanie informacji o planowanych działaniach informacyjnych i promocyjnych oraz stopniu udziału w nich Biura. Na podstawie tych informacji oraz wytycznych kierownictwa resortu BK planowało i podejmowało działania informacyjne, edukacyjne oraz promocyjne dotyczące obszaru gospodarki.

Działania promocyjne były finansowane w ramach środków będących w dyspozycji komórek organizacyjnych Ministerstwa i były podejmowane na podstawie potrzeb tych komórek oraz potrzeb kierownictwa MRiT. Cele, narzędzia, odbiorcy oraz zamierzone efekty poszczególnych działań planowane były indywidualnie dla każdego działania.

W przypadku działań prowadzonych przez BK przy analizie potrzeb przeprowadzenia działań promocyjnych stosowano następującą ścieżkę postępowania: komórka organizacyjna Ministerstwa sygnalizowała potrzebę przeprowadzenia działań, następnie dokonywano jej analizy pod kątem zakresu i terminu przeprowadzenia działań. Po uzyskaniu akceptacji przez komórkę organizacyjną, BK przystępowało do realizacji działań. Po zakończeniu działań dokonywano ocen na podstawie analizy raportów od wykonawców. Planując celowość oraz zakres działań Ministerstwo brało pod uwagę m.in. wejście w życie poszczególnych regulacji prawnych oraz konieczność poinformowania społeczeństwa o tym fakcie, konieczność poinformowania o wynikających z nowych przepisów prawa możliwościach skorzystania z wprowadzanych ułatwień lub nałożeniu nowych obowiązków, priorytetowe oraz najnowsze działania realizowane przez Ministerstwo. Ponadto działania Ministerstwa dostosowywane były do bieżących potrzeb wynikających z dynamicznie zmieniającego się otoczenia i z konieczności reakcji na zdarzenia niezależne od działań Ministerstwa.

Ministerstwo monitorowało efekty prowadzonych działań poprzez bieżący nadzór oraz analizę przedkładanych przez wykonawców raportów. MRiT realizowało działania promocyjne głównie w ramach zawartych umów ramowych. W przypadku działań promocyjnych realizowanych poza umowami ramowymi, Ministerstwo zgodnie z obowiązującymi w MRiT zasadami udzielania zamówień publicznych, dokonywało analizy rynku. Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 zarządzenia Nr 25 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych, zarządzenie określało zasady i tryb udzielania zamówień publicznych w MRiT, w szczególności zasady planowania, przygotowania i udzielania zamówień oraz organizację, tryb i zakres pracy komisji przetargowej, jak również zasady uzgadniania i zawierania umów w sprawach zamówień, nadzoru nad ich realizacją oraz dokonywania odbioru ich przedmiotów. Regulacje w zakresie dokonywania zakupów i zawierania umów w sprawach zamówień, do których nie stosuje się przepisów upzp zawarte zostały w rozdziale 8 wyżej wymienionego zarządzenia. Zgodnie z jego § 27, postępowania o dokonanie zakupów przygotowują i przeprowadzają komórki merytoryczne, z zachowaniem zasad przejrzystości, uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców oraz bezstronności. W Ministerstwie nie był prowadzony w 2023 r. rejestr zadań promocyjno-reklamowych.

Ministerstwo w 2023 r. w ramach zrealizowanych przez BK, DGC oraz DHM i DRI kampanii reklamowych i promocyjnych poniosło wydatki w wysokości 3889,3 tys. zł (odpowiednio 2389,8 tys. zł, 823,0 tys. zł i 676,5 tys. zł DHM i DRI), co stanowiło 0,3% całości wydatków w części (1 256 784,6 tys. zł). Wydatki na ten cel zwiększyły się w porównaniu do roku 2022 r. o 12,2%, z kwoty 3467,4 tys. zł.

Zrealizowane przez Ministerstwo kampanie promocyjno-reklamowe dotyczyły m.in. promocji polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych, promocji polskich stref inwestycyjnych, polityki zakupowej państwa przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r.³⁹ w zakresie wzmocnienia potencjału małych i średnich przedsiębiorstw poprzez szersze ich zaangażowanie w rynek zamówień publicznych, przedsięwzięcia zrealizowanego w ramach projektu e-Doręczenia i Innopoint – kompleksowej usługi informacyjnej w zakresie oferty w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Wyżej wymienione działania realizowane były przy współpracy z wykonawcami zewnętrznymi w ramach zawartych umów.

³⁷ Dz. U. Nr 187 poz. 1254.

³⁸ Sprawozdanie z wykonania planu działalności, zgodnie z art. 70 ust. 3 ufp minister kierujący działem sporządza do końca kwietnia każdego roku za poprzedni rok w zakresie kierowanych przez niego działów administracji rządowej.

³⁹ Uchwała nr 6 Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia Polityki zakupowej państwa, M.P. poz. 125.

Szczegółowe badanie wydatków na działalność promocyjno-reklamową przeprowadzono na dobranej w sposób celowy⁴⁰ próbie wydatków z tytułu realizacji dwóch umów⁴¹ na kwotę 807,5 tys. zł z budżetu państwa (prezentowanych już w wymienionych powyżej próbach wydatków dysponenta III stopnia i zamówień publicznych). Zbadana próba stanowiła 20,8% wydatków poniesionych na kampanie promocyjno-reklamowe. Analiza dokumentacji poniesionych wydatków, w tym raportów i protokołów odbioru, oraz celowości ich poniesienia, nie wykazała nieprawidłowości. Dowody księgowe objęte badaniem spełniały wymogi formalne oraz były poprawnie opisane. Poniesione wydatki były celowe, gospodarne i przyczyniły się do realizacji zadania w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych na tle zadań statutowych Ministerstwa⁴².

Wyżej wymienione zamówienia zostały przeprowadzone w oparciu o wewnętrzne procedury udzielania zamówień publicznych, tj. zarządzenie nr 25 Dyrektora Generalnego z 22 listopada 2022 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju i Technologii.

Informacja o wyborze trybu udzielenia poszczególnych zamówień została zawarta w pkt 13 wraz z uzasadnieniem wyboru wykonawcy wskazanym w pkt 11 wniosku o zakup. Kalkulacje kosztów poszczególnych działań, zostały zawarte w ofertach wykonawców. Ponadto kalkulacje kosztów stanowiły załączniki do umów na poszczególne zamówienia.

Wartość miernika (liczba odbiorców) zakładana do osiągnięcia przy realizacji zadań została określona na poziomie wskazanym przez wykonawców w przedstawionych ofertach, będących podstawą do zawarcia umowy. W przypadku przedsięwzięcia promocji polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – Wielki Test o Kosmosie – planowana liczba odbiorców 1 500 000, osiągnięta 1 814 461. W przypadku przedsięwzięcia promocji polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – emisja spotów w kinach studyjnych – planowana liczba odbiorców 700 000, osiągnięta 886 101.

Nadzór nad umowami BK sprawował m.in. poprzez weryfikację i akceptację sprawozdania z realizacji zadania, a także umieszczenie odpowiednich zapisów dotyczących kar za niedochowanie terminów lub zakresu przedmiotu zamówienia oraz protokoły odbioru. W sprawozdaniach weryfikowano zakres działania, osiągnięte wartości wskaźników, terminowość realizacji.

Cele i efekty realizowanych zadań zostały osiągnięte, zgodnie z zapisami umowy. Informacja o tym fakcie została zawarta w protokołach odbioru. Z uwagi na jednorazowy charakter zamówienia nie zachodziła potrzeba ewaluacji działań.

Zobowiązania

Zobowiązania niewymagalne na koniec 2023 r. wyniosły 10 818,8 tys. zł i były wyższe o 18,6% w porównaniu ze stanem na koniec 2022 r. (8808,7 tys. zł). Obejmowały one głównie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych (7797,5 tys. zł). Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych zostały uregulowane w I kwartale 2023 r.

Na koniec 2023 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

Wydatki BŚE w części 20 – Gospodarka zaplanowano w wysokości 50 363,0 tys. zł, z czego zrealizowano wydatki w kwocie 39 942,1 tys. zł (79,3% planu). Z rezerw celowych zwiększono budżet środków europejskich trzema decyzjami na kwotę 1631,2 tys. zł. Minister Rozwoju i Technologii do dnia 31 grudnia 2023 r. dokonał dwóch blokad środków budżetu środków europejskich w wysokości 6229,8 tys. zł.

Wydatki budżetu środków europejskich zostały poniesione na wdrażanie projektów realizowanych w ramach:

- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020.

⁴⁰ Kryterium był osąd kontrolera wynikający z przeprowadzonej analizy ryzyka.

⁴¹ Promocja polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – Wielki Test o Kosmosie (650,0 tys. zł) i Promocja polskich firm z sektora kosmicznego i technologii kosmicznych – emisja spotów w kinach studyjnych (157,5 tys. zł).

⁴² Zarządzenie Nr 236 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu Ministerstwu Rozwoju i Technologii (M.P. poz.965).

Niższe niż planowano wykonanie budżetu środków europejskich w 2023 r. wynikało z niezrealizowania części wydatków w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, w tym m.in. niezgłoszenia przez grantobiorców zapotrzebowania na wypłaty zaliczek lub niepełnego wykorzystania przez nich środków zaplanowanych na działania, mniejszego od zaplanowanego udziału w szkoleniach i delegacjach pracowników realizujących projekty oraz przeniesieniem części zadań na rok 2024.

Szczegółowym badaniem objęto dwa wydatki w kwocie 2935,8 tys. zł⁴³ (7,4% wydatków), które nie wykazało nieprawidłowości w realizacji wydatków. Nieprawidłowość w przygotowaniu procedury realizacji zamówienia publicznego na kwotę 676,5 tys. zł, dotyczącego kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie, przedstawiona jest wyżej w podpunkcie dotyczącym zamówień publicznych na str. 16.

Dane dotyczące wydatków budżetu środków europejskich zostały przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik nr 7.7. do niniejszej *Informacji*.

4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta części 20 – Gospodarka łącznych sprawozdań za 2023 r., a także własnych sprawozdań jednostkowych:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 20 – Gospodarka na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent pierwszego i trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

Poprzez doprecyzowanie i uzupełnienie opisu konta 233 w Polityce rachunkowości⁴⁴ obowiązującej w MRiT zrealizowano drugi wniosek pokontrolny po ubiegłorocznej kontroli budżetowej, dotyczący *prowadzenia przez dysponenta III stopnia w Ministerstwie ewidencji na koncie 233 „Pozostałe potrącenia z wynagrodzeń” zgodnie z Polityką rachunkowości Ministerstwa oraz dokonanie aktualizacji Polityki rachunkowości w zakresie zapisów na koncie 233, zapewniając zgodność z przepisami ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa.*

⁴³ Analizie poddano wybrany losowo wydatek majątkowy dysponenta III w kwocie 2 259,3 tys. zł na realizację zadania Budowa i wdrożenia systemu w ramach projektu Export Intelligence, finansowanego z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 działanie 2.2 „Cyfryzacja procesów back-office w administracji rządowej”. Prezentowane w próbie zamówień publicznych wydatki dotyczące przygotowania i realizacji ogólnopolskiej kampanii informacyjno-promocyjnej w Internecie (w tym w social mediach) w kwocie 676,5 tys. zł finansowane z Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020.

⁴⁴ Zarządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. Część C Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, pkt III Zasady funkcjonowania kont księgi głównej, Zespół 2 Rozrachunki i rozliczenia, pkt III Zasady funkcjonowania wypłat na podstawie listy płac oraz potrącenia z wynagrodzeń obciążające pracownika.

5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REKOMPENSAT POŚREDNICH KOSZTÓW EMISJI

5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

5.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

Przychodami Funduszu były: środki ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji, odsetki od lokowania wolnych środków Funduszu, środki stanowiące zwroty rekompensat, inne przychody.

Przychody FRPKE na 2023 r. po zmianach zaplanowano w kwocie 7 124 344 tys. zł i zrealizowano w kwocie 6 571 290,5 tys. zł (92,2% planu). Zrealizowane przychody były wyższe o 41% od przychodów wykonanych w 2022 r. w kwocie 4 658 853,9 tys. zł. O niższym niż planowano wykonaniu przychodów w 2023 r. zdecydowały przyczyny niezależne od dysponenta FRPKE, tj. niższe niż szacowano na podstawie danych Ministerstwa Klimatu i Środowiska przychody ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji. Przychody z tego tytułu wyniosły 6 101 755,6 tys. zł (91% planowanej kwoty 6 708 890 tys. zł).

Prawidłowo ewidencjonowano należności Funduszu powstałe w 2023 r. (na koniec 2022 r. nie było należności). Należności wyniosły 10 121 tys. zł, w tym należność główna 9 474,7 tys. zł i odsetki 646,3 tys. zł. Należności powstały z tytułu przekazania czterem przedsiębiorcom nienależnej pomocy publicznej w programie *Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.* Pomoc została uznana za nienależną, bowiem przedsiębiorcy już po jej wypłacie nie złożyli obowiązkowego formularza rozliczeniowego wraz z załącznikami do dnia 31 marca 2023 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wykonujący zadania operatora programu na podstawie umowy zawartej z Ministrem Rozwoju i Technologii ⁴⁵ podejmuje działania w celu zwrotu na rachunek Funduszu wypłaconej pomocy wraz z odsetkami.

Dane dotyczące wykonania planu finansowego FRPKE zostały przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik nr 7.8. do niniejszej *Informacji*.

5.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

Koszty na 2023 r. po zmianach zaplanowano w kwocie 9 906 867 tys. zł na wypłatę rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji dla szacowanej liczby 97 przedsiębiorców, nowe zadanie pomocy dla przedsiębiorców z sektorów energochłonnych w ramach programów pomocy związanej ze wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r. oraz 2023 r., pokrycie kosztów NFOŚiGW – operatora programów, przekazanie środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 i do ZUS na koszty obsługi wypłaty rekompensat.

Koszty Funduszu wykonano w kwocie 6 662 001,1 tys. zł, tj. 67,2% planu po zmianach. O niższym wykonaniu zdecydowały przyczyny niezależne od dysponenta, tj. niższa wartość wniosków przedsiębiorców energochłonnych przekazanych do Prezesa URE oraz mniejsze niż szacowano zainteresowanie udziałem w programach pomocy dla sektorów energochłonnych związanej ze wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r. i 2023 r.

Rekompensaty pośrednich kosztów emisji wypłacono 95 przedsiębiorcom w kwocie 1 746 312,7 tys. zł, tj. 65,9% planu. W 2023 r. koszty wypłaty rekompensat były wyższe o 122,4% niż w 2022 r. (785 342,9 tys. zł). Pozostałe koszty Funduszu nie były ujęte w planie 2022 r. i nie były realizowane.

Efekty rzeczowe dwóch programów pomocy dla sektorów energochłonnych będą ostatecznie oszacowane w 2024 r. Koszty programu *Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.*⁴⁶, wyniosły 2 372 187,5 (99,6% planu). Zgodnie z danymi

⁴⁵ Zgodnie z § 9 ust. 4 umowy z 28 lutego 2023 r. Minister upoważnił operatora programu do prowadzenia, w jego imieniu, działań zmierzających do egzekucji środków przyznanych w ramach udzielonej pomocy.

⁴⁶ Szacunkowe efekty rzeczowe wydatków FRPKE na pomoc publiczną w programie dotyczącym 2022 r. Minister zaprezentował w ocenie skutków regulacji z dnia 2 sierpnia 2023 r. przekazanej Radzie Ministrów wraz z programem dotyczącym 2023 r.

NFOŚiGW, z FRPKE udzielono pomocy publicznej 195 podmiotom. Ilość energii elektrycznej, której zakup został dofinansowany w programie wyniosła 12,5 TWh, a ilość gazu ziemnego 28 TWh. W ramach programu Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r. pomoc otrzymało 306 przedsiębiorców. Koszty realizacji wyniosły 2 172 199,7 tys. zł, tj. 48,3% planu. W I kwartale 2024 r. prowadzono ocenę wniosków złożonych w drugim naborze – za drugie półrocze 2023 r.

Szczegółową kontrolą objęto wybrane losowo dowody księgowe będące podstawą ujęcia 44 zapisów w księgach rachunkowych kosztów realizacji zadań: wypłaty pomocy publicznej w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w 2022 oraz 2023 r.; wpłatą na Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i wypłatę przedsiębiorcom rekompensat pośrednich kosztów emisji. Objęte badaniem koszty w kwocie 2 791 095,8 tys. zł stanowiły 41,9% kosztów Funduszu według sprawozdania Rb-40. Badanie nie wykazało nieprawidłowości.

Zobowiązanie Funduszu w kwocie 186,7 tys. zł dotyczyło niewykonanej w dniu 28 grudnia 2023 r. wypłaty pomocy przyznanej przedsiębiorcy w związku ze wzrostem cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w 2023 r. Wypłaty nie zrealizowano, ponieważ przedsiębiorca do umowy z NFOŚiGW podał nieaktualny numer rachunku bankowego. Nowy numer rachunku wprowadzono do umowy w lutym 2024 r.

5.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan środków Funduszu na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosił 5 387 766,5 tys. zł i niemal w całości (99,8%) stanowiły go środki pieniężne. Stan środków pieniężnych Funduszu na koniec 2023 r. wynosił 5 377 832,4 tys. zł (181,7% planu po zmianach). Był on zbliżony do stanu środków na początku roku – 5 478 477,1 tys. zł.

Przychody FRPKE z tytułu zarządzania wolnymi środkami w 2023 r. wyniosły 468 283,2 tys. zł. Wolne środki FRPKE lokowano zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych na lokatach terminowych (środki z 2022 r.) i overnight (środki z 2023 r.). O wyższych przychodach z lokowania wolnych środków zdecydował wyższy stan środków FRPKE przekładający się na przychody z odsetek od lokat oraz wzrost stóp procentowych, wynikający z podniesienia stopy referencyjnej przez Radę Polityki Pieniężnej. Według stanu na 31 grudnia 2023 r. w zarządzanie przez Ministra Finansów (overnight) przekazano 5 377 832,4 tys. zł.

5.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W 2023 r. realizowano cel wsparcia przedsiębiorców sektorów i podsektorów energochłonnych, aby utrzymać konkurencyjność podmiotów działających w Polsce na rynku globalnym i w konsekwencji uniknąć przenoszenia produkcji poza UE. W pierwotnym planie finansowym Funduszu zgodnym z ustawą budżetową na 2023 r. przewidziano jedno zadanie mające na celu wsparcie przedsiębiorstw energochłonnych poprzez wypłatę rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji. W trakcie roku wprowadzone zostało nowe zadanie dotyczące wypłaty przedsiębiorcom pomocy związanej ze wzrostem cen gazu ziemnego i energii elektrycznej. Ustawa z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024⁴⁷ wprowadziła zadanie finansowania ze środków Funduszu pomocy publicznej dla sektorów energochłonnych związanej z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej.

Celem działalności finansowanej z FRPKE w układzie zadaniowym było wsparcie przedsiębiorstw energochłonnych. Dla tak określonego zadania przyjęto miernik liczba pozytywnych decyzji o przyznaniu rekompensat dla 97 przedsiębiorców. W 2023 r. wsparcie przyznano i wypłacono 95 przedsiębiorcom.

NIK zwraca uwagę na nieadekwatność miernika wykonania zadania, podzadania i działania do zadań Funduszu po zmianach i planu wydatków po zmianach. Miernik wykonania zadań Liczba pozytywnych decyzji o przyznaniu rekompensat był adekwatny do oceny wydatków wypłaty rekompensat pośrednich kosztów emisji wykonanych w kwocie 1 746 312,7 tys. zł i efektów rzeczowych wypłaty rekompensat. Nie był adekwatny do oceny efektów rzeczowych wprowadzonych w trakcie roku wydatków na zadania programów pomocy dla sektorów energochłonnych oraz przekazania wpłat do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i ZUS, dla których nie przewidziano mierników w budżecie zadaniowym.

⁴⁷ Dz. U. poz. 2088.

Efekty rzeczowe dwóch programów pomocy dla sektorów energochłonnych będą ostatecznie oszacowane w 2024 r. W ramach programu Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r., według szacunkowych danych NFOŚiGW, z FRPKE udzielono pomocy publicznej 195 podmiotom. Ilość energii elektrycznej, której zakup został dofinansowany w programie wyniosła 12,5 TWh, a ilość gazu ziemnego 28 TWh. W ramach programu Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r. pomoc za pierwsze półrocze otrzymało 306 przedsiębiorców. Zgłosili oni jako podstawę obliczenia kosztów kwalifikowanych 10,85 TWh energii elektrycznej i równowartość 7,8 TWh gazu ziemnego. W I kwartale 2024 r. prowadzono ocenę wniosków złożonych w drugim naborze – za drugie półrocze 2023 r.

Ze względu na charakter realizowanych zadań Funduszu, w tym wprowadzonych na okres do końca 2024 r., oraz szczegółowe ujęcie zadań w planie finansowym FRPKE nie opracowywano szczegółowych planów rzeczowo-finansowych.

5.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta FRPKE:

- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2023 r. planu finansowego funduszu celowego za IV kwartał 2022 r. (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego za IV kwartał 2023 r. (Rb-33),
- rocznego sprawozdania z planu finansowego funduszu w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

6. INFORMACJE DODATKOWE

Najwyższa Izba Kontroli w okresie od 15 stycznia do 8 kwietnia 2024 r. przeprowadziła kontrolę w Ministerstwie Rozwoju i Technologii.

W dniu 22 kwietnia 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli skierowała wystąpienie pokontrolne do Ministra Rozwoju i Technologii.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami związanymi z realizacją w 2023 r. budżetu w części 20 – Gospodarka Najwyższa Izba Kontroli sformułowała cztery wnioski pokontrolne. Wniosek dotyczący niezwłocznego publikowania wyników kontroli przeprowadzonych przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii wskazany został w punkcie 3 *Informacji*. Ponadto NIK zawnioskowała o:

1. Wzmocnienie koordynacji i nadzoru z poziomu Biura Dyrektora Generalnego nad zadaniami inwestycyjnymi realizowanymi przez Biuro Informatyki w celu minimalizacji ryzyka naruszenia dostępności i ciągłości działania kluczowych systemów i danych w nich przetwarzanych.
2. Uwzględnianie, przy analizie uruchamiania w drugim półroczu rezerw celowych lub przekazywania dotacji przeznaczonych na finansowanie zadań obejmujących realizację zamówień publicznych z zastosowaniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, terminów wynikających z procedury tych zamówień, w celu ustalenia możliwości wykorzystania środków finansowych do końca roku budżetowego,
3. Wzmocnienie działań edukacyjnych kierowanych do pracowników MRiT w zakresie obowiązujących procedur obiegu i kontroli dokumentów, w szczególności dla procesów zakupów i zawierania umów.

Minister Rozwoju i Technologii w dniu 13 maja 2024 r. złożył dwa zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego.

Kolegium NIK w dniu 29 maja 2024 r. rozpatrzyło zastrzeżenia Ministra. Oddalone zostało jedno zastrzeżenie, dotyczące preredagowania przytoczonego powyżej wniosku pokontrolnego nr 1. Uwzględnione w części zostało drugie zastrzeżenie, odnoszące się do nieprawidłowości dotyczącej nieopublikowania wyników kontroli przeprowadzonych przez MRiT. Doprecyzowane zostały: status jednostek poddanych kontroli MRiT oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za brak publikacji wyników ich kontroli.

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

Lp.	Nazwa jednostki podległej	Wykonanie 2023				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagrodzenia wg Rb-70	
1.	Biuro Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców	53	19,1	13 064,0	7 657,9	1,0
2.	Jednostki mające siedzibę poza granicami RP (łącznie) ⁴⁸	21	7,2	8 604,0	2 286,4	0,7

Opracowanie własne na podstawie wyników kontroli NIK.

⁴⁸ Wydział Ekonomiczno-Handlowy w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej w Brukseli, Zespół do spraw UNIDO w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Wiedniu, Zespół ministra właściwego do spraw gospodarki w Stałym Przedstawicielstwie RP przy OECD z siedzibą w Paryżu, Zespół Stałego Przedstawiciela RP przy WTO w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych i Organizacji Międzynarodowych w Genewie.

7.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

Oceny wykonania budżetu w części 20 – Gospodarka dokonano stosując kryteria⁴⁹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2023 roku*⁵⁰.

Dochody (D) ⁵¹ :	82 394,0 tys. zł
Wydatki (W) ⁵² :	1 296 726,6 tys. zł
Łączna kwota (G = W):	1 296 726,6 tys. zł
Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G):	1
Nieprawidłowości w wydatkach:	0 tys. zł
Ocena cząstkowa wydatków (Ow):	(5) pozytywna
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁴⁹ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁵⁰ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

⁵¹ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody lub windykacja należności (prowadzona jest wyłącznie analiza porównawcza) nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

⁵² Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich.

7.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU REKOMPENSAT POŚREDNICH KOSZTÓW EMISJI

Oceny wykonania planu finansowego Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji dokonano stosując kryteria⁵³ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2023 roku*⁵⁴.

Przychody (P):	6 571 290,5 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	6 662 001,1 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	13 233 291,5 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie (Wp = P : G):	0,4966
Waga kosztów w łącznej kwocie (Wk = K : G):	0,5034
Nieprawidłowości w przychodach:	0 tys. zł
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	(5) pozytywna
Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi):	0 tys. zł
Ocena cząstkowa kosztów (Ok):	(5) pozytywna
Łączna ocena przychodów i kosztów (ŁO ⁵⁵): $5 \times 0,4966 + 5 \times 0,5034 =$	5 (pozytywna)
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

⁵³ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁵⁴ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

⁵⁵ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

7.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 20 – Gospodarka, w tym:		201 127,7	44 634,0	82 394,0	41,0	184,6
1.	dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	141 968,9	4 360,0	12 070,9	8,5	276,9
1.1.	rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	1,0	0,0	0,1	10,0	x
1.2.	rozdział 15012 Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	272,9	0,0	689,6	252,7	x
1.3.	rozdział 15014 Wsparcie finansowe inwestycji	87 423,3	3 900,0	4 436,2	5,1	113,7
1.4.	rozdział 15078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	76,1	20,0	55,3	72,7	276,5
1.5.	rozdział 15080 Działalność badawczo-rozwojowa	2 432,1	0,0	760,4	31,3	x
1.6.	rozdział 15095 Pozostała działalność	51 763,5	440,0	6 129,3	11,8	1 393,0
2.	dział 500 Handel	3 851,0	50,0	1 651,5	42,9	3 303,0
2.1.	rozdział 50005 Promocja eksportu	3 851,0	50,0	1 651,5	42,9	3 303,0
3.	dział 710 Działalność usługowa	35 820,1	20 180,0	46 557,5	130	230,7
3.1.	rozdział 71095 Pozostała działalność	35 820,1	20 180,0	46 557,5	130	230,7
4.	dział 750 Administracja publiczna	19 470,1	20 044,0	22 112,4	113,6	110,3
4.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	19 443,7	20 041,0	22 086,1	113,6	110,2
4.2.	rozdział 75030 Działalność Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców	18,5	0,0	19,1	103,2	x
4.3.	rozdział 75057 Placówki zagraniczne	7,9	3,0	7,2	91,1	240,0
5.	dział 752 Obrona narodowa	15,7	0,0	0,0	0,0	x
5.1.	rozdział 75215 Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	15,7	0,0	0,0	0,0	x
6.	dział 801 Oświata i wychowanie	1,9	0,0	1,7	89,5	x
6.1.	rozdział 80142 Ośrodki szkolenia, dokształcania i doskonalenia kadr	1,9	0,0	1,7	89,5	x

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.).

7.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 20 – Gospodarka, w tym:		812 891,7	944 704,0	1 403 622,1	1 256 784,6	154,6%	133,0%	89,5%
1.	dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	597 839,0	605 076,0	1 046 114,9	931 312,6	185,8%	153,9%	89,0%
1.1.	rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	2 536,1	2 775,0	2 773,4	2 685,5	105,9%	96,8%	96,8%
1.2.	rozdział 15012 Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	49 275,8	15 668,0	15 224,9	14 433,8	29,3%	92,1%	94,8%
1.3.	rozdział 15013 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki i przedsiębiorczości	205,0	305,0	227,9	213,5	104,2%	70,0%	93,7%
1.4.	rozdział 15014 Wsparcie finansowe inwestycji	217 740,6	363 800,0	363 800,0	314 702,7	144,5%	86,5%	86,5%
1.5.	rozdział 15080 Działalność badawczo rozwojowa	127 946,9	124 969,0	467 249,8	459 193,1	358,9%	367,4%	98,3%
1.6.	rozdział 15095 Pozostała działalność	103 635,7	97 559,0	196 839,0	140 084,0	135,2%	143,6%	71,2%
2.	dział 500 Handel	94 146,0	80 532,0	97 032,0	82 494,2	87,6%	102,4%	85,0%
2.1.	rozdział 50005 Promocja eksportu	94 146,0	80 532,0	97 032,0	82 494,2	87,6%	102,4%	85,0%
3.	dział 730 Szkolnictwo wyższe i nauka	12 450,9	19 324,0	19 491,0	19 279,9	154,8%	99,8%	98,9%
3.1.	rozdział 73012 Działalność Polskiej Agencji Kosmicznej	12 450,9	19 324,0	19 491,0	19 279,9	154,8%	99,8%	98,9%
4.	dział 750 Administracja publiczna	149 768,5	184 666,0	185 878,2	168 627,6	112,6%	91,3%	90,7%
4.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	129 455,7	157 270,0	160 087,8	146 959,6	113,5%	93,4%	91,8%
4.2.	rozdział 75030 Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	11 992,8	15 423,0	15 423,0	13 064,0	108,9%	84,7%	84,7%
4.3.	rozdział 75057 Placówki zagraniczne	8 320,0	11 973,0	10 367,4	8 604,0	103,4%	71,9%	83,0%

5.	dział 752 Obrona narodowa	55 186,3	55 106,0	55 106,0	55 070,3	99,8%	99,9%	99,9%
5.1	rozdział 75212 Pozostałe wydatki	186,3	106,0	106,0	70,3	37,7%	66,3%	66,3%
5.2.	rozdział 75280 Działalność badawczo- rozwojowa	55 000,0	55 000,0	55 000,0	55 000,0	100,0%	100,0%	100,0%

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.)

7.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2022			Wykonanie 2023			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ²⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem wg statusu zatrudnienia ³⁾ , w tym:	801	97 814,2	10 176,3	812	106 241,7	10 903,3	107,1
1.	dział 750 Administracja publiczna	801	97 814,2	10 176,3	812	106 241,7	10 903,3	107,1
1.1	rozdział 75001- Urzędy naczelných i centralnych organów władzy rządowej status zatrudnienia:	726	88 416,2	10 148,8	738	96 297,3	10 873,7	107,1
	01-osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	104	9 691,1	7 765,3	106	10 105,5	7 944,6	102,3
	02- osoby zajmujące kierownicze stanowiska	5	1 004,8	16 747,2	4	851,0	17 729,1	105,9
	03- członkowie korpusu służby cywilnej	617	77 720,3	10 497,1	628	85 340,8	11 324,4	107,9
1.2	rozdział 75030 - Działalność Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorstw	54	7 160,6	11 050,4	53	7 657,9	12 040,8	109,0
	01- osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	53	6 945,1	10 919,9	51	7 198,3	11 762,0	107,7
	02- osoby zajmujące kierownicze stanowiska	1	215,6	17 964,4	2	459,6	19 151,1	106,6
1.3	rozdział 75057 - Placówki zagraniczne	21	2 237,3	8 878,1	21	2 286,4	9 073,2	102,2
	13- członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej	21	2 237,3	8 878,1	21	2 286,4	9 073,2	102,2

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

7.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 20 – GOSPODARKA

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:		77 802,8	51 304,0	50 363,0	39 942,1	51,3	77,9	79,3
1.	dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	37 801,4	30 990,0	28 763,0	21 970,7	58,1	70,9	76,4
1.1.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	25 446,4	23 544,0	19 142,9	13 644,1	53,6	58,0	71,3
1.2.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	12 355,0	7 446,0	9 620,1	8 326,6	67,4	111,8	86,6
2.	dział 500 - Handel	26 798,8	4 014,0	4 614,0	3 729,0	13,9	92,9	80,8
2.1.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	26 798,8	1 288,0	4 614,0	3 729,0	13,9	289,5	80,8
2.2.	Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG)	0,0	2 726,0	0,0	0,0	x	0,0	x
3.	dział 750 - Administracja publiczna	13 202,7	16 300,0	16 986,0	14 242,4	107,9	87,4	83,8
3.1.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	6 003,7	13 192,0	11 275,6	9 253,0	154,1	70,1	82,1
3.2.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	3 026,8	3 108,0	5 710,4	4 989,4	164,8	160,5	87,4
3.3.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4 172,1	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej –po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.)

7.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU REKOMPENSAT POŚREDNICH KOSZTÓW EMISJI

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023		4:3	6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach					Wykonanie
		tys. zł							%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A – Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwowy fundusz celowy									
1.	Zadanie wynikające z ustawy o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych	785 342,9	2 648 341,0	9 906 867,0	6 662 001,1	337,2	848,3	251,6	67,2
1.1.	Wyplata rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji	785 342,9	2 648 341,0	2 648 341,0	1 746 312,7	29,7	222,4	65,9	65,9
1.2.	Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.	0	0	2 382 000,0	2 372 187,5	x	x	x	99,6
1.3.	Przekazanie środków finansowych na rachunek Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na wypłaty i obsługę rekompensat, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu	0	0	366 000,0	366 000,0	x	x	x	100,0
1.4.	Przekazanie środków finansowych na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na wykonanie zadań, o których mowa w art. 3a ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu	0	0	2526,0	2526,0	x	x	x	100,0

1.5	Przekazanie środków finansowych na pokrycie kosztów poniesionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Operatora Programu Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.	0	0	3000,0	1516,8	x	x	x	50,6
1.6	Pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r.	-	-	4 500 000,0	2 172 199,7	x	x	x	48,3
1.7	Przekazanie środków finansowych na pokrycie kosztów poniesionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Operatora Programu Pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r.	0	0	5000,0	1258,4	x	x	x	25,2
Część B – Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	Stan na początek roku	1 604 966,2	5 741 567,0	5 741 567,0	5 478 477,1	357,7	341,3	95,4	95,4
1.	Środki pieniężne	1 604 966,2	5 741 567,0	5 741 567,0	5 478 477,1	357,7	341,3	95,4	95,4
2.	Należności	0	0	0	0	x	x	x	x
3.	Zobowiązania	0	0	0	0	x	x	x	x
II	Przychody	4 658 853,9	6 546 481,0	7 124 344,0	6 571 290,5	140,5	141,0	100,4	92,2
1.	Dotacje z budżetu państwa	0	0	0	0	x	x	x	x
2.	Składki i opłaty	4 588 481,8	6 540 720,0	6 708 890,0	6 101 755,6	142,5	133,0	93,3	91,0
2.1	Wpływu z handlu uprawnieniami do emisji	4 588 481,8	6 540 720,0	6 708 890,0	6 101 755,6	142,5	133,0	93,3	91,0
3.	Pozostałe przychody z tego:	70 372,1	5761,0	415 454,0	469 534,8	8,2	667,2	8150,0	113,0
3.1	Odsetki	64 805,1	5761,0	415 000,0	469 080,9	8,9	723,8	8142,0	113,0
3.2	Zwroty rekompensat z tytułu pośrednich kosztów emisji	5567,0	0	454,0	453,9	0,0	8,2	x	100,0
III	Koszty realizacji zadań	785 342,9	2 648 341,0	9 906 867,0	6 662 001,1	337,2	848,3	251,6	67,2
1.	Koszty własne	0	0	0	0	x	x	x	x
2.	Pozostałe w tym:	785 342,9	2 648 341,0	9 906 867,0	6 662 001,1	337,2	848,3	251,6	67,2
2.1.	- rekompensaty z tytułu pośrednich kosztów emisji	785 342,9	2 648 341,0	2 648 341,0	1 746 312,7	29,7	222,4	65,9	65,9
2.2.	- pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.	0	0	2 382 000,0	2 372 187,5	x	x	x	99,6

2.3.	-przekazanie środków finansowych na rachunek Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na wypłaty i obsługę rekompensat, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu	0	0	366 000,0	366 000,0	x	x	x	100,0
2.4.	-przekazanie środków finansowych na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na wykonanie zadań, o których mowa w art. 3a ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu	0	0	2 526,0	2 526,0	x	x	x	100,0
2.5	-przekazanie środków finansowych na pokrycie kosztów poniesionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Operatora Programu Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.	0	0	3 000,0	1 516,8	x	x	x	50,6
2.6	-pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r.	-	-	4 500 000,0	2 172 199,7	x	x	x	48,3
2.7	-przekazanie środków finansowych na pokrycie kosztów poniesionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Operatora Programu Pomoc dla przemysłu energochłonnego w związku z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r.	0	0	5 000,0	1 258,4	x	x	x	25,2
IV	Stan na koniec roku z tego:	5 478 477,1	9 639 707,0	2 959 044,0	5 387 766,5	176,0	98,3	55,9	182,1
1.	Środki pieniężne	5 478 477,1	9 639 707,0	2 959 044,0	5 377 832,4	176,0	98,2	55,8	181,7
2.	Należności	0	0	0	10 121,0	x	x	x	x
3.	Zobowiązania	0	0	0	186,9	x	x	x	x

Część E – Dane uzupełniające									
1.	Wolne środki przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	5 478 477,1	9 639 707,0	2 959 044,0	5 377 832,4	176,0	98,2	55,8	181,7
1.1	Overnight (O/n)	2 576 918,0	0	0	5 377 832,4	0	208,7	x	x
1.2	Terminowe	2 901 559,1	9 639 707,0	2 959 044,0	0	332,2	x	x	x

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.)

7.9. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Rozwoju i Technologii
9. Komisja Gospodarki i Rozwoju Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Biuro Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
13. Biuro Analiz i Petycji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
14. Biblioteka Sejmowa
15. Krajowa Szkoła Administracji Publicznej